

?

*Cathédrale
Saint-Étienne
de Bourges*

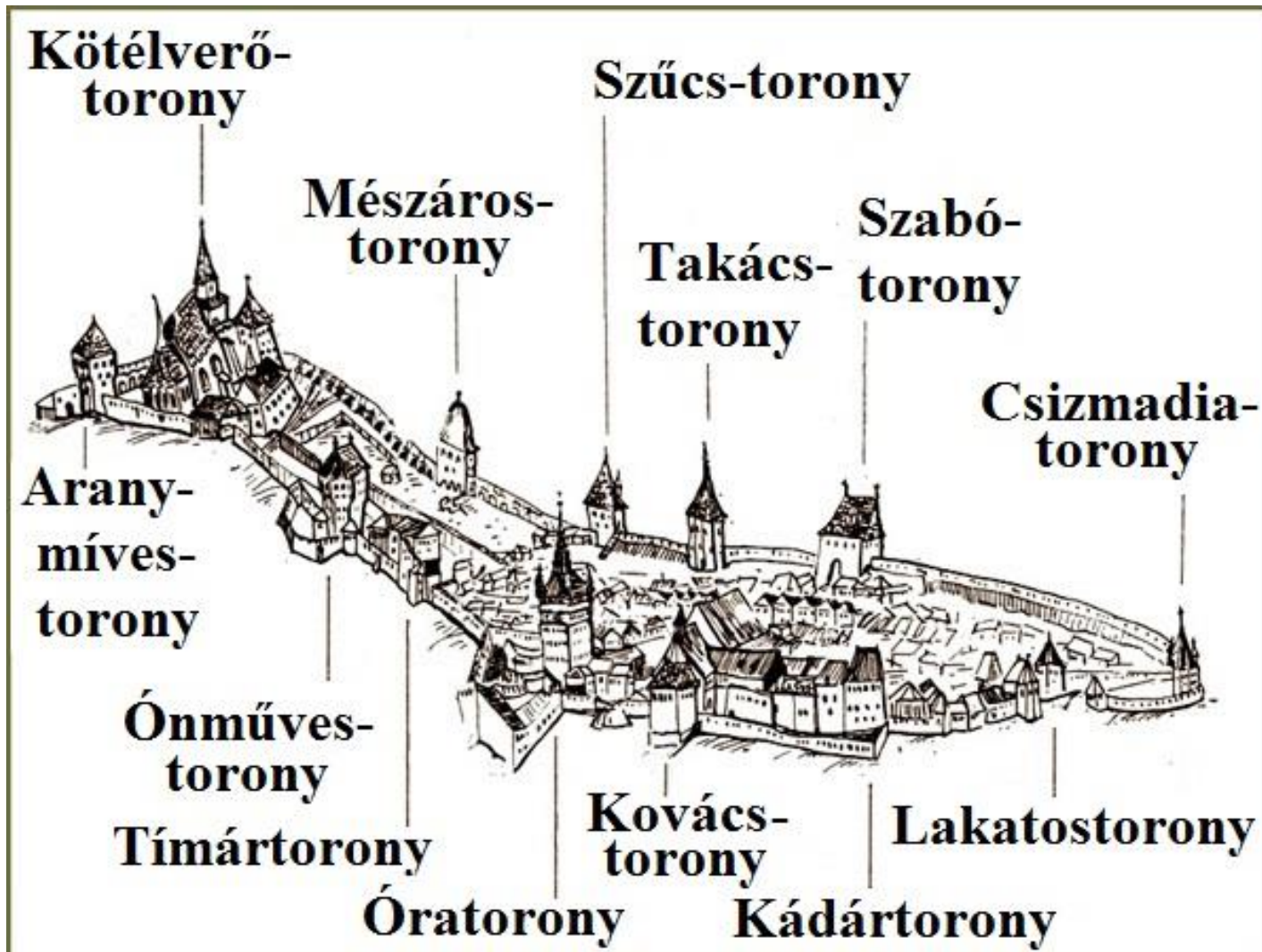
*Segesvár,
Bergkirche*

*Gyöngyös-
solymos,
Szent Miklós-
templom*

10.B | 2023. szept. 5.

KÖZÉPKORTÖRTÉNET – ISM., BŐVÍTÉS

?

5 alapinformáció a céhektől – ?

1. def.

2. szabott árak és minőség

3. verseny korlátozása

4. mester, legény, inas

5. részvétel a város védelmében

2. A feladat a középkori céhek működésével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

4 pont	
--------	--

„8. Minden takácsmester csak egy tanulót tarthat a házában, azt is csak négy évre és 4 párizsi livre [francia ezüstpénz] fejében, vagy ötévi szolgálatra 60 párizsi souért [kis értékű ezüstpénz], vagy hatévi szolgálatra 20 párizsi souért. [...]

10. A tanuló megválthatja magát a szolgálat alól, ha a mester beleegyezik, de csakis [legalább] négy év leszolgálása után. De a mester sem el nem adhatja, sem meg nem válhat tőle, ha tanulója a négy esztendő le nem szolgálta. [...]

13. Ha a tanuló a mester hibájából távozik mesterétől, ő maga [a tanuló] vagy barátja menjen el a takácsok fejéhez és ezt jelentse be neki. A takácsok feje két héten belül hívassa magához a tanuló mesterét, feddje meg és mondja meg neki, hogy tartsa illő módon tanulóját, mint tiszteletben álló ember fiát, lássa el ruhával és lábbelivel. [...]

17. Az atyamester [...] köteles ellenőrizni, hogy a mester elegendő vagyonnal és tudással rendelkezik-e, hogy tanuló

t fogadhasson. [...] [A mester] minden kötelességét híven teljesítse tanulójával szemben, hogy így a tanuló ne vesztegessen el az idejét, atyja pedig a pénzét.” (Céhszabályzat, 13. század)

Fejezze be a következő mondatokat a forrás alapján! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

a) A hat évre szerződött tanuló elhagyhatja a mesterét, ha...

1. megszerezte a megfelelő szaktudást.
2. három év után egy másik mestertől kedvezőbb ajánlatot kap, és a saját mestere ebbe beleegyezik.
3. öt év szolgálat után mestere egyetértésével megváltja magát.

b) A mester akkor tarthat tanuló

t, ha...

1. a tanuló által befizetett díj felét a királynak átadta.
2. a tanuló megfizette a mesternek a képzés díját.
3. a mester kapott a tanulótól ruhát és lábbelit.

c) Milyen előnye származott a mestereknek az idézett forrásban aláhúzással jelölt szabályból?

.....

d) Milyen előnye származott a vásárlóknak az idézett forrásban szereplő szigorú szabályozásból?

.....

2. A feladat a középkori Európa gazdaságával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a céhekre vonatkozó források és ismeretei segítségével!

4 pont

A) „Megengedjük [...] az összes kőfaragómestereknek, akik jelenleg Nîmes városának lakosai vagy azelőtt azok voltak, azt a [...] jogot, [...] hogy ne adjanak [nektünk] bírói illetéket.” *(Toulouse grófiának kiváltságlevele a nîmes-i kőfaragómesterek számára, 1187)*

B) „Minden párizsi takács két széles és egy keskeny szövőszéket tarthat a házában, de házán kívül egyet sem.”

C) „Párizsban egy takács sem szőhet [...] posztót, csak úgy, hogy egyformán erősek a hosszanti és a vetülékfonalak [keresztfonalak].”

D) „Minden takácsmester csak egy tanulót tarthat a házában.”

E) „A posztó készítésekor senki sem vegyítheti össze a valódi gyapjút a bárány gyapjával.”

F) „A takácsok éjszakai királyi őrsége annyit jelent, hogy az atyamester és a takácsok 20 párizsi sout [rézpénzt] fizetnek a királynak minden éjszaka, amikor rájuk kerül az őrség sora, és 10 párizsi sout azoknak, aki ellátják.”

(Részletek a párizsi takácsok szabályzatából, 1260)

G) „Ha valahol [...] helyenként bevágott posztót találnak, vagy pedig olyat, amelyről kiderül, hogy hulladékból vagy gyapjúcafatokból készült, [...] az ilyen posztót el kell kobozni a mestertől.”

H) „Akit éjjeli munkán tetten érnek, [pénzbírságot] fizet.”

(Részletek a frankfurti posztókészítők szabályzatából, 1345)

Mely forrásrészletekben megfogalmazott intézkedésekre igazak a táblázatban szereplő állítások? Írja a forrásrészletek betűjeleit a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Két betűjel kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

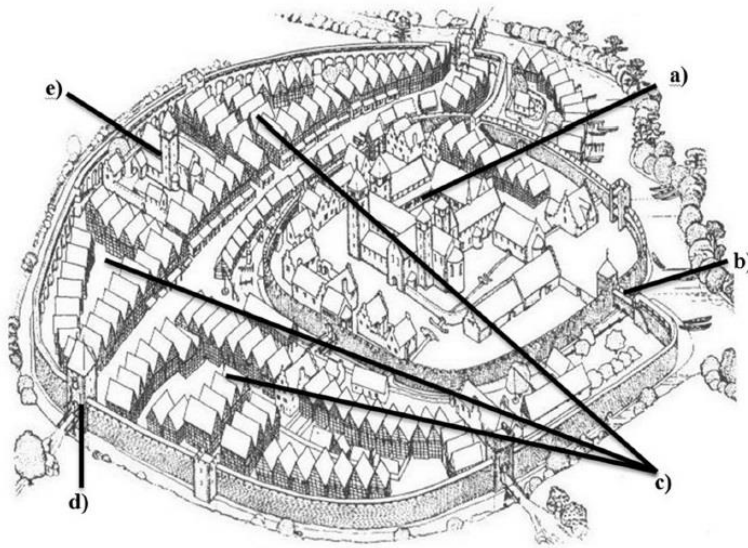
Állítás	Betűjelek		
a) A szabályozás fő célja az volt, hogy korlátozza a céhek által előállítható áruk mennyiségét.			
b) A szabályozás fő célja az volt, hogy biztosítsa a céhek által előállított áru minőségét.			

c) Mi volt a céhek versenyt korlátozó intézkedéseinek közös, általános célja? (1 pont)

.....

2. A feladat a középkori városokhoz kapcsolódik.

Válassza ki a képen látható város betűvel jelölt épületeihez kapcsolódó mondatok helyes befejezését! Karikázza be a helyes befejezés sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

Egy középkori város rajza

a) A város központjában egy templom állt.

1. mert a középkorban a városok mindig püspöki fennhatóság alatt álltak.
2. mert az élet meghatározója volt a vallás, emellett az épület a város tekintélyét is növelte.
3. mert várossá csak kiemelkedő egyházi székhelyek válhattak.

b) A várost kettős városfal vette körül.

1. mivel a belső fal határolta terület már szűknek bizonyult.
2. mert a városi elit nemcsak a külső támadásoktól, hanem a külvárosi szegényektől is félt.
3. mert szükségessé vált az ágyúgolyóknak jobban ellenálló, sáncszerű falak építése.

c) Az egyes városrészekben, utcákban általában

1. az azonos vallású emberek laktak, például katolikusok, protestánsok, zsidók.
2. az azonos társadalmi helyzetű lakosok éltek, például nemesek, papok, jobbágyok.
3. az azonos szakmát űzők, az egy céhbe tartozók laktak, például kovácsok, szücsök, takácsok.

d) Amennyiben a város erre külön kiváltságot kapott, a városba betérő kereskedőket megállították, hogy

1. beszédjék tőlük a harmincadvámot.
2. árújuk eladására kötelezzék őket a városi piacon.
3. a náluk lévő idegen pénz beváltására kötelezzék őket.

e) A városban álló másik, kisebb templom

1. valamelyik koldulórend (ferences vagy domonkos) kolostora volt.
2. a jezsuita rend kolostora volt.
3. a bencés rend kolostora volt.

5 pont

2017. május 10.

2. A feladat a középkori városokhoz kapcsolódik.

Rendelje a középkori városokról szóló állításokhoz a róluk szóló forrást! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő sorába! Két forrás kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „Szintén megengedjük és megígérjük, hogy [...] szabadon, minden illetékünk és vámunk nélkül örökösen keresztülvihetik minden árujukat és keresztülutazhatnak egész hatalmunkon és hercegségünkön [...]” (*Krakkó város alapítóleveléből, 1257*)

B) „Tudniillik [...] mind a külföldi kereskedőnek, az ő összes és bármilyen árucikkeit, eladásra és elcserélésre szánt holmiját, mind lefelé jövén, mind felfelé menvén, a budai polgárok körében kellett leraknia, és a lerakottakat ott eladnia és elcserélnie [...]” (*Zsigmond városi törvényei, 1405*)

C) „Ha egy férfi vagy nő Bréma városában [...] egy évet és egy napot háborítatlanul eltöltött, annak, aki ezután szabadságát el akarná venni, hallgatást parancsoljanak.” (*I. Frigyes kiváltságlevele Bréma részére, 1164*)

D) „...ha a gonosz elkövető elfogható lesz a város területén – az előljáró és a tanácsbeliek ítélete szerint toroltassék meg tette.” (*Fülöp Ágost kiváltságlevele, 1182*)

E) „Sok kiváltságos várost látunk, ahol a szegényeknek és a közrendűeknek a város kormányzásában semmi részük sincs. Ez ugyanis teljesen a gazdagok kezében van.” (*Philippe de Beaumanoir jogszokásgyűjteményéből, XIII. sz.*)

Állítások	Forrás betűjele
a) A városon áthaladó kereskedőknek a városba érve kötelező volt árusítani portékáikat.	
b) A városi levegő szabaddá tesz; a beköltöző kikerül a földesúri joghatóság alól.	
c) A polgár személyében szabad volt, felette első fokon a városi bíróság ítélezhetett.	

2. A feladat az iszlám vallással, illetve annak a többi monoteista valláshoz való viszonyával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat az iszlám szent könyvéből vett idézetek és ismeretei segítségével!
(Elemenként 1 pont.)

A) „Ó, Izrael fiai [értsd: zsidók]! Emlékezzetek arra a kegyemre, amelyben titeket részesítettem, és teljesítetek a Velem kötött szövetséget! Én is teljesítem a veletek kötött szövetséget. Csak Tőlem rettegjétek! Higgyetek abban, [a] amit [most] lebecsátottam, igazolván azt, [b] ami nálatok van, és ne legyetek az elsők, akik megtagadják azt. Amikor az mondatik nekik: »Higgyetek abban, [a] amit Allah leküldött!« Azt mondják [azonban a zsidók]: »Abban hiszünk, [b] ami nekünk küldetett le«, és nem hisznek abban, ami azután jött.”

Nevezze meg azt a két szent iratot, amelyre az A) jelű szöveg a) és b) betűvel jelölt, aláhúzott részei vonatkoznak!

a)

4 pont

2023. május 10.

b)

B) „Bizony Mi látjuk orcád fordulását az ég felé, ezért megváltoztatjuk neked az imairányt úgy, hogy azzal elégedett leszel. Fordítsd hát orcádat a Tilalmas Mecset felé, és bárhol is vagytok, fordítsátok orcátokat arra!”

c) Nevezze meg a várost, ahol a B) jelű szövegben aláhúzott épület áll!

.....

C) „Azt mondták az angyalok: »Oh, Mária! Allah örömhírt ad néked. [...] Már a bölcsőben beszélni fog az emberekhez, majd érett emberként is, és az igazak közé fog tartozni. »Uram!« – mondta [Mária] – »Hogyan lehetne nekem gyermekem, holott nem érintett ember?«”

d) Nevezze meg azt a személyt, akire a C) jelű szöveg aláhúzott része vonatkozik!

.....

2. A feladat a reneszánsz kultúrával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a képek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

Leonardo da Vinci: Angyali üdvözlés (korabeli oltárkép)
(A kép jobb oldalán Szűz Mária látható.)

B)

Leonardo da Vinci: Mona Lisa
(korabeli festmény)

(Mona Lisa feltehetőleg egy firenzei polgár felesége volt.)

C)

Antonio da Correggio: Zeusz és Antiópé
(korabeli festmény)

(Antiópé egy mitológiai királynő volt.)

a) A feladatban szereplő képek közül kettő vallási témájú. Nevezze meg azt a két vallást, amelyhez a képek témája kapcsolódik!

.....

b) Mi jellemezte a reneszánsz festészetben az emberi alakok ábrázolását? Karikázza be az egyetlen helyes választ a feladatban szereplő képek alapján!

1. A túlvilági létet fontosabbnak gondolták a földi életnél, ezért a portréfestészetben sem törekedtek egyéni vonások megörökítésére.
2. Az emberi test nem számított tabunak, az azzal kapcsolatos (anatómiai) ismeretek gyarapodását felhasználva törekedtek a valóság-hű ábrázolásra.
3. Az emberek arcvonásait és mozdulatait a korabeli technikákkal még nem tudták ábrázolni, ezért érzelmeiket, szándékokat nem tudták kifejezni.

c) A reneszánsz festészet mely jellemzőjét mutatja mindhárom kép háttéré?

.....

4 pont

2022. május 4.

Távolsági kereskedelem

– levantei – ?

– Hanza-szövetség – ?

balti kereskedővárosok

1161 – 17. sz.

Hamburg, Bréma, Lübeck

Balti-tengeri kikötő

(Elba-Lübeck csatorna)

Lübeck – északnémet téglagótika

KÖZÉPKOR – ÚJ TANANYAG

1. Távolsági kereskedelem
 2. Rendiség
 3. 14. századi válság
 5. Oszmán Birodalom
-

Követelmények

- egyik óra / egyik hét:
mindenki ír kisdolgozatot
- egyik óra / másik hét:
egyesek + felelet
- témazárók (piros jegy)
- jelenlét, (legalább a szü-
net ideje alatt megszer-
zett) tájékozottság
- +, –, **HF**, ha van... (zöld 1)
- füzet

